

Tam bağımsız sanat

5533. semberPlatform, Apartman Projesi, BAS, Kurye ve PASAJist, farklı alan ve pratiklere odaklanmış altı bağımsız inisiyatif. Kendilerine yönlendirdiğimiz sorularla sorunlarına, gelecek projelerine ve düşüncelerine ışık tutmaya; kültür evrenindeki yerlerini anlamaya çalıştık.

ÖZGE YILMAZ

Soldan sağa: Elif Bursalı, Suna Tüfekçibaşı, Zeynep Okyay ve Seçil Yaylalı

PASAJist

Henüz bir yıllık bir oluşum olan PASAJist, Halep Pasajı'ndaki mekanında interaktif projelere yer veriyor. PASAJist'in kurucu ekibi Elif Bursalı, Suna Tüfekçibaşı, Zeynep Okyay ve Seçil Yaylalı, sorularımıza yanıtladı.

Özge Yılmaz: Ne zaman ve nasıl bir hedefle yola çıktınız?

Suna Tüfekçibaşı: Ekim 2020'de ilk toplantımızı isim bulma etimliği olarak gerçekleştirdik ve mekana PASAJist ismini verdik. PASAJist, Galatasaray'da Halep Pasajı'nda 27 m²'lik boş bir alan. Bu mekanda sanatçıların her disiplinden üretimine

bağımsız bir görünürlük alanı çıkarma fikrinden yola çıktık. Sanatçıların seyircileriyle direkt iletişime geçebilecekleri bir mekan oluşturmayı hedefledik. PASAJist'in ticari bir kimliğinin olmamasını önemliyoruz, çünkü sanatçılara ticari kaygılarından arınarak yaratabilecekleri, sergileyebilecekleri bir görünüş alanı kurmak asıl amacımız. Sanatçılara böyle bir mekan sunarak tüm süreçleri kendilerinin yöneteceği bir deneyim sunuyoruz.

Zeynep Okyay: Sanatçıların bir galeriye bağlı çalışması ve seyirciyle sanatçı arasındaki ilişkinin galeri üzerinden kurulması, bizece,

seyirci ve sanatçı arasında kurulabilecek direkt iletişimin verimliliğini ortadan kaldıran bir ortam yaratıyor. Halbuki bu karşılaşmalar iki taraf için de keyifli paylaşımlarla dolu. Burada seyirci ve sanatçılar kadar ekip olarak biz de süreçleri deneyimliyoruz. Önemli bir şey gibi yapılanan sayıca fazla örnek bulunmadığı ve bu için bir matematiği olmadığı için deneyerek, tutkulu tartışmalar yaparak öğreniyoruz, yapıyoruz.

Ö.Y.: PASAJist ne tür etkinliklere imza atıyor?
Seçil Yaylalı: Etkinliklerin tür sınırlaması

yoğ, mekânın olanakları elverişli değilse her tür etkinlik sergileniyor. Katılım projeleri, atölyeleri ve interaktif sergileri, söyleşileri, deneyel işleri yani yıkıcı ve yaratıcı her girişimi önemsiyoruz. İstanbul'daki sanat ortamının çok katı, tutucu ve rekabetçi olduğunu düşünüyoruz. Ana akama esri-öğürce hayal edilen deneylere yer yok, deney yok. Belki PASAJist bu konuda bir kapı açıyor. Ayrıca, sanatçıların tartışabilmelerinin önemli olduğunu düşünüyoruz. İstanbul'da eleştiri yok gibi, olan da yeni suçluların desteklenmesi biçiminde değil. Eleştiri işleri tamamlanmak için değil de, körelmek için yapılıyor.

Ö.Y.: Gelecek projelerinizde neler var?

E.B.: Kısa süreli sergi ve etkinliklerimizin yanı sıra kolektif üretim ve yeni networkler oluşturabilecek ilişkiler kurmaya çalışıyoruz. Sanatçılara sanat üzerine konuşabilecekleri, tartışabilecekleri bir alan sağlamak hedefliyoruz. Uluslararası kolektif çalışmalarımızda sanatçılara tabiiyetleri açık çağrılar yapacağız. Geçmişteki yıl sonunda katar programımız için ama etkinlikler kısa süreli olduğu için yeni başvurularla da kabul edebiliriz. Akaad programınızda yer alan isimler ProjectBrookman, Özgür Demirci, Elinae Tınaz, Tuzun Akbulak Koç, Banu Toyhan, im 46, Elizabeth Arc, Joma, Karen Burtran Bernd Rietun, Gözül Nuhoglu, Suna

Ö.Y.: İstanbul'un uluslararası çağdaş sanat ortamında geldiği konumda bağımsız inisiyatiflerin payı nedir ve bu durumu nasıl yorumluyorsunuz?

S.T.: İstanbul, uluslararası çağdaş sanat ortamında bir çeşitli merkez olma yolunda ilerliyor. Buna bize gelen yabancı sanatçı projeleri önerilerinin yeni sanatçılarınkinden daha fazla sayıda olması da doğruluyor gibi. İstanbul'un geldiği noktada bağımsız sanat inisiyatiflerinin payı küçük ama gerekli. Sağlıklı bir çağdaş sanat tartışmasının başlayabilmesi için bağımsız sanat alanlarına da ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz ve İstanbul'da yeterli sayıda bağımsız inisiyatif olmadığı için:

Z.O.: Bu, yüklenmesi zor, oldukça ağır bir misyon, ama Türkiye'de bu konudaki eksikliği ortaklığı yaparak sanat ortamının kendi içinden yapılarak çözmesi gerektiğine inanıyoruz.

Ö.Y.: İstanbul'da sanatın bu kadar çok ve yüksek meblağlarla satıldığı böyle bir dönemde bağımsız inisiyatiflerin rolü sizce nedir?

S.Y.: Evet, İstanbul sanat pazarı giderek daha fazla parantez dolmakta, bir meca haline geliyor. Ama sanatçı inisiyatiflerinin farkı, bu sanat ortamının dışında yaratıcı ve eğitici bir üretim ve paylaşım ortamı sağlıyor olmaları. Sanatçı inisiyatiflerinde likit sanatçıların oluyor, piyasaya alternatif sunabiliyorlar. Sanatçıları satış, küratör, galeri, koleksiyoner kaygısından uzak olarak bulabiliyorlar.

"İstanbul'daki sanat ortamı çok katı, tutucu ve rekabetçi."

Tüfekçibaşı ve Polş. Web sayfamızdan da etkinlikler takip edilebilir.

Ö.Y.: Yerel ya da yurt dışından başka inisiyatiflerle işbirlikleriniz oluyor mu?

S.Y.: Evet, yurt dışından Kotti Shop ile Berlin'de, Öseco ile de Torino'da bir kışımın sanat projemiz var. Amber Feast'ın bir ayağı da PASAJist'te gerçekleşecek. Caravan'ın da birliğine çalıştığımız inisiyatiflerden biri. Burada İstanbul'daki mevcut inisiyatiflerle daha yakın ilişkiler kurmayı hedefliyoruz.

Ö.Y.: Halep Pasajı'nda bir mekânınız var. Burada pasajla ilişkiniz nasıl?

S.T.: PASAJist İstiklal Caddesi'nin ortasında bir alışveriş alanı olan Halep Pasajı'nın en dibinde yer aldığı için keşfedilmeye ihtiyaç duyan bir mekân. Pasaj sakinleriyle ilişkinizi önemliyoruz. Etkinliklerimize onları da davet edip fikirlerini soruyoruz. Katılımlarıyla ilişkinizimizin geliştiğini gözlemleyebiliyoruz. Mekânımızda sergilediğimiz farklı etkinliklerin seyirci ve katılımcılarının sanatçı ve sanat etrafından farklı bir kesime hitap etmesini hedefliyoruz. Komşularımız da bunları başında geliyor.

Z.O.: Pasaj ile olan ilişkilerimiz iyi olduğu için bazı etkinliklerimizi, sanatçı da istediği sürece PASAJist dışında, pasajın içine taşıyabiliyoruz. İşin bu zamanlarda PASAJist etkinlikleri pasajın içinde alışveriş yapan kişileri de içine alabiliyor. İstiklal Caddesi'yle kurduğumuz bağın daha güçlü olmasını istiyoruz. Kişisel bir iletişim yerine birebir ilişkiler deneyimliyoruz. Komşularımızla

iletişimimiz, seyirciyle iletişimimiz hep bu şekilde oldu. Burada bir iletişim biçimlerinin çeşitlenebileceğini umuyoruz.

Ö.Y.: Bağımsız bir sanat inisiyatifi olarak Türkiye sanat ortamında eksikliğini hissettiğiniz şeyler neler? Maddi devamlılığınız nasıl sağlıyorsunuz?

E.B.: Türkiye'de maddi veya manevi fon bulmak çok zor. Her bağımsız kâğıt hem de fon bulabileceğimiz bir ortam yok. En son düzenlediğimiz "Çorba Tulum Olsun" isimli etkinlikte ailemizi, arkadaşlarımızı ve işleyicilerimizi çorba içmeye davet ettik ve onlara PASAJist'e nasıl destek olabileceklerini sorduk. İki ayık elektrik faturasını ödeme, makkap hedive etme, satışlarıyla bir gece yemeğe çıkma, çeviri yapma, duyurularımız network ağlarımızda paylaşma, sanatçıya asistanlık yapma gibi desteklerde bulunabileceklerini bildirdik. Anasızın destekçilerimizi kendi oluşturmamızın bir parçası haline getirmek.